

Bijlage: notitie effectraming Schone Lucht Akkoord

Het RIVM heeft het effect van maatregelen van het Schone Lucht Akkoord op de gezondheid met de gezondheidsindicator doorgerekend. In deze notitie worden de resultaten hiervan samengevat. De onderliggende analyses van het RIVM zijn te vinden op de website van het Schone Lucht Akkoord¹ en binnenkort op de website van het RIVM². De belangrijkste bevindingen zijn:

- Het doel van het SLA: 50% gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016 te behalen, voor de gezondheidseffecten veroorzaakt door Nederlandse bronnen ligt binnen bereik, de winst is het grootst in gebieden waar gezondheidseffecten door luchtverontreiniging het meeste in het geding zijn.
- Voor alle sectoren is in 2030 een dalende trend van gezondheidseffecten berekend.
- In 2016 dragen binnenlandse bronnen 40% bij aan het aantal maanden dat we korter leven door blootstelling aan luchtverontreiniging, buitenlandse bronnen 36% en natuurlijke en onbekende bronnen 24%.

Aanleiding

Op 2 juli 2019 is de hoofdlijnenbrief van Schone Lucht Akkoord naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de inzet van het kabinet voor het Schone Lucht Akkoord is beschreven. Deze luidt als volgt:

De inzet van het kabinet is om in alle relevante sectoren een dalende trend in te zetten van emissies naar de lucht, met als doel om 50% gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016 te behalen, voor de gezondheidseffecten afkomstig van Nederlandse bronnen. Ook versterkt het kabinet de inzet in internationaal verband voor ambitieus luchtkwaliteitsbeleid³.

Het RIVM heeft met de gezondheidsindicator berekend of de inzet van het kabinet met het voorgestelde maatregelenpakket van het Schone Lucht Akkoord binnen bereik ligt. Het maatregelenpakket dat het RIVM heeft doorgerekend bestaat uit de voorgenomen maatregelen voor binnenlandse bronnen vanuit het Rijk, inclusief klimaatmaatregelen en een inschatting van enkele lokale maatregelen die een landelijk effect hebben. Dit betreft nog niet het definitieve maatregelenpakket en ook zijn specifieke decentrale maatregelen hier nog niet in meegenomen. Deze zullen worden doorgerekend na ondertekening van het Schone Lucht Akkoord in de 0-meting van het Schone Lucht Akkoord. De effecten van maatregelen die volgen uit de stikstofaanpak kunnen ook zorgen voor aanvullende gezondheidswinst. Als deze maatregelen vaststaan, worden deze eveneens in de 0-meting van het Schone Lucht Akkoord doorgerekend.

In onderstaande tabel is het aandeel binnenland en buitenland af te lezen van de bijdrage van de gezondheidseffecten in 2016 en 2030. Waar binnenlandse bronnen in 2016 een groter aandeel van de gezondheidseffecten in Nederland veroorzaakt, slaat dat in 2030 om. De gezondheidseffecten van het aandeel natuurlijke en onbekende bronnen blijft gelijk tussen 2016 en 2030. Aangezien het totaal aan gezondheidseffecten in 2030 kleiner is, stijgt het relatieve aandeel van natuurlijke en onbekende bronnen.

Tabel 5. Relatieve bijdrage aan de gezondheidsindicator in procenten in 2016 en 2030 bij uitvoering van het doorgerekende Rijksmaatregelenpakket

Sector	2016	2030
		Rijksmaatregelenpakket
Totaal binnenlandse bronnen	40	31
Totaal buitenlandse bronnen	36	32
Natuurlijke en onbekende bronnen	24	37

Doel 50% gezondheidswinst in 2030 ligt binnen bereik

Uit de analyse van het RIVM blijkt dat het doel van 50% gezondheidswinst in 2030, afkomstig van Nederlandse bronnen, binnen bereik ligt. Uit de doorrekening van het maatregelenpakket van het Schone Lucht Akkoord, blijkt dat een gezondheidswinst wordt geboekt van 49% in 2030. Zoals hierboven is uitgelegd, bevat dit maatregelenpakket nog niet alle decentrale maatregelen. Als deze worden meegerekend is de verwachting dat 50% in 2030 wordt gehaald. Het doel van 50%

¹ www.schoneluchtakkoord.nl

² www.rivm.nl

³ Hoofdlijnenbrief Schone Lucht Akkoord, 2 juli 2019

gezondheidswinst in 2030 richt zich specifiek op de Nederlandse bronnen. Wanneer alle bronnen (dus ook buitenlandse- en natuurlijke/onbekende bronnen) worden beschouwd, is voor Nederland de totale gezondheidswinst 42% in 2030. In onderstaande tabel wordt dit toegelicht.

Percentage potentiële gezondheidswinst in 2030 t.o.v. 2016

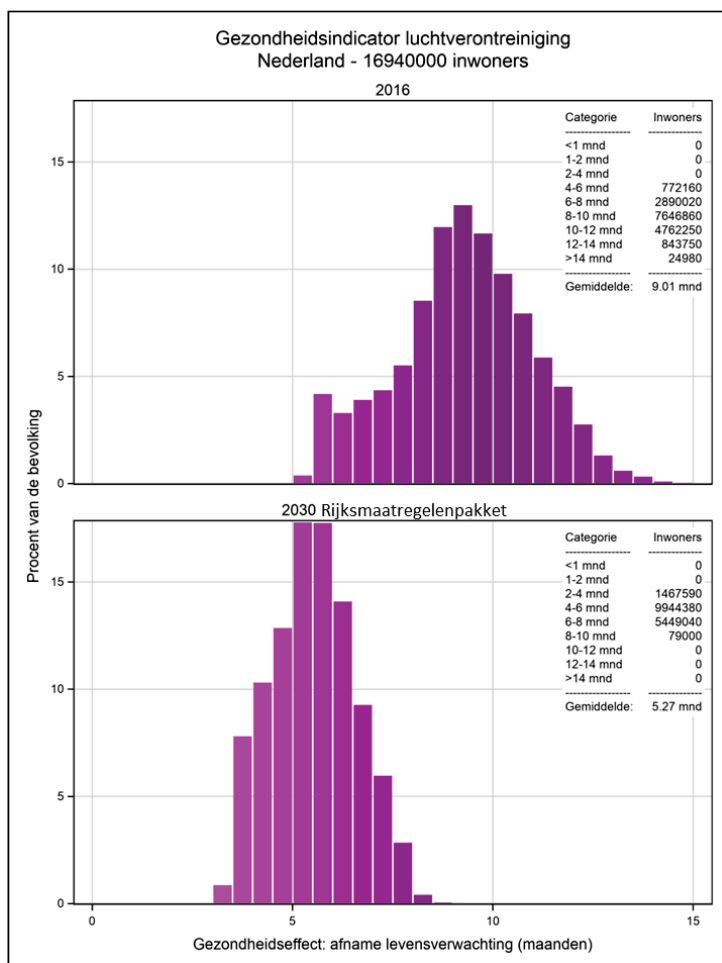
Sector	2030 t.o.v. 2016
Totaal binnenlandse bronnen ¹⁾	49
Totaal buitenlandse bronnen ²⁾	41
Natuurlijke en onbekende bronnen ³⁾	0
Totaal Nederland	42

¹⁾ Betreft percentage gezondheidswinst door uitvoering van het doorgerekende Rijksmaatregelenpakket

²⁾ In het Rijksmaatregelenpakket zijn enkel maatregelen voor binnenlandse bronnen opgenomen en het percentage gezondheidswinst door uitvoering van het doorgerekende Rijksmaatregelenpakket voor buitenlandse bronnen blijft daarmee ongewijzigd t.o.v. het scenario 2030 vastgesteld beleid

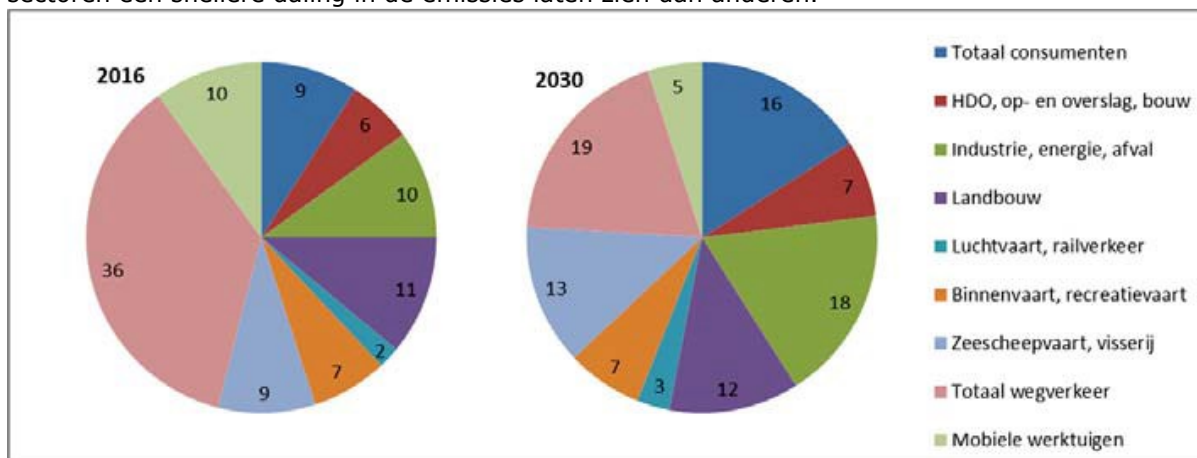
³⁾ Er kunnen geen emissiereducerende maatregelen genomen worden voor natuurlijke en onbekende bronnen en daarom is de gezondheidswinst nul procent

Met het Schone Lucht Akkoord leven we gemiddeld in Nederland 3,7 maanden langer in 2030 ten opzichte van 2016. Hierin is de aanvullende inzet op emissiereductie in het buitenland nog niet meegerekend. In onderstaand figuur is de gezondheidswinst schematisch weergegeven. Uit de onderstaande figuur kan worden afgelezen dat gezondheidsverlies door luchtverontreiniging in 2030 substantieel afneemt. Waren er in 2016 nog 24.980 mensen die gemiddeld meer dan 14 maanden korter leefden door luchtverontreiniging, geldt dat in 2030 voor niemand meer. Ook blijkt uit dit histogram dat de verschillen in gezondheidsverlies kleiner worden (het histogram wordt smaller). De gezondheidswinst is dus het grootst bij het deel van de bevolking dat op dit moment de grootste negatieve effecten ondervindt van luchtverontreiniging.

Dalende trend in alle sectoren

Met de maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord wordt in alle relevante sectoren een afname van de gezondheidseffecten gerealiseerd. Ook heeft het RIVM een inschatting gemaakt van de relatieve gemiddelde bijdrage van de binnenlandse sectoren aan het totaal gezondheidsverlies. Deze cijfers zijn in onderstaand figuur toegelicht. Belangrijke notie hierbij is dat de cijfers substantieel kunnen verschillen voor verschillende gebieden. Zo is het aandeel binnenvaart en recreatie nabij vaarwegen substantieel hoger, is het aandeel zeevaart vooral hoog in kustgebieden en het aandeel wegverkeer nabij drukke binnen steden en snelwegen. De cijfers laten een belangrijke verschuiving zien in het aandeel van verschillende sectoren, dat komt omdat bepaalde sectoren een snellere daling in de emissies laten zien dan anderen.

Procentuele relatieve bijdrage van binnenlandse sectoren aan de gezondheidsindicator in Nederland in 2016 en in 2030

Baten van het Schone Lucht Akkoord

Uitgaande van het aantal gewonnen levensjaren (de eerder genoemde 56.730) en een waardering van een levensjaar van 50.000 tot 110.000 euro⁴ komt de totale gezondheidswinst in geld uitgedrukt neer op circa €3 tot €6 miljard. Daarin zijn dan alleen de baten van vermeden sterfte meegenomen en niet de baten in de vorm van minder ziekte, natuurschade (o.a. door minder stikstofdepositie) en minder schade aan landbouwgewassen en materialen. Verder is in het genoemde bedrag nog geen rekening gehouden met de gezondheidsbaten die in het buitenland ontstaan ten gevolge van maatregelen in Nederland.

⁴ Sander de Bruyn, Martijn Blom, Ellen Schep, Geert Warringa, 2017, Werkwijzer voor MKBAs op het gebied van milieu, CE Delft, juli 2017, Publicatienummer: 17.7A76.48